

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก โดยแหล่งที่มาของเงินทุนนั้นมีอยู่ 2 แหล่งคือ แหล่งเงินทุนภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วย การออมภาคครัวเรือน การออมภาคธุรกิจ การออมภาครัฐบาล และการออมภาครัฐวิสาหกิจ และจากแหล่งเงินทุนภายนอกประเทศ ได้แก่ การออมจากต่างประเทศซึ่งภาครัฐได้กั๊ยืมมา การได้รับการช่วยเหลือ และการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งการที่เศรษฐกิจของประเทศจะพัฒนาเติบโตอย่างมั่นคงนั้น จำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายในประเทศเป็นสำคัญ การออมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการลงทุนที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ ซึ่งหากการออมของประเทศอยู่ในเกณฑ์ต่ำไม่สัมพันธ์กับการลงทุน จะทำให้ประเทศต้องพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับประเทศไทยและประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การลงทุน การออม และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจล้วนเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการออมจึงถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่สามารถมองข้ามความสำคัญได้ เนื่องจากการออมเป็นแหล่งที่มาซึ่งเงินทุนปัจจัยอันจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังช่วยสร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และลดผลกระทบจากความผันผวนจากวิกฤตการณ์ในตลาดเงินของโลก โดยประเทศที่มีอัตราการออมสูง การลงทุนในประเทศไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก ดังนั้นภาครัฐจึงต้องสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเพิ่มระดับการออมในประเทศให้เพียงพอต่อการขยายการลงทุนให้ได้ โดยประเทศไทยมีแนวโน้มการออมเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ ประเทศไทยมีอัตราการออมภายในประเทศที่ไม่สอดคล้องกับอัตราการลงทุนภายในประเทศ จึงทำให้เกิดการกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศ เพื่อชดเชยปริมาณความต้องการของการลงทุน ส่งผลให้ผู้ลงทุนต้องเสียดอกเบี้ยเป็นต้นทุนที่สูง ลักษณะเช่นนี้พอที่จะกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีดุลยภาพช่องว่างการออมที่ไม่เหมาะสมกันนัก

ตารางที่ 1.1 การออมของประเทศไทย พ.ศ. 2547-2551

ประเภทการออม	2547	2548	2549	2550	2551
การออมทั้งสิ้น	1,493.19	1,573.46	2,071.55	2,672.81	2,658.75
การออมสุทธิ	1017.74	1070.37	1437.88	2091.68	2159.18
ภาคเอกชน	508.87	535.18	718.94	1,045.84	1,079.59
ครัวเรือน	319.53	328.74	423.53	661.12	675.80
ธุรกิจ	189.34	206.45	295.41	384.72	403.79
การออมของรัฐบาล	475.45	503.09	633.67	581.13	499.57
ภาครัฐบาล	327.45	371.18	470.31	387.40	304.69
รัฐวิสาหกิจ	148.00	131.91	163.36	193.73	194.88
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวร	868.25	927.46	995.3	1,077.26	1,171.60
สถิติลาดเคลื่อน	3.85	-38.06	-34.98	37.45	-80.57
สัดส่วนของการออมภาคเอกชนต่อ การออมทั้งสิ้น	1 : 3	1 : 3	1 : 3	1 : 2	1 : 2

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

การออมภาคครัวเรือนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการออมภาคเอกชน เป็นเครื่องมือชี้วัดความมั่งคั่งของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เพราะการออมของบุคคลในครัวเรือนจะแสดงถึงผลทางเศรษฐกิจที่ประชาชนได้รับส่วนการออมของภาคธุรกิจจะแสดงถึงศักยภาพหรือความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจนั้นๆ และการออมของภาครัฐแสดงถึงศักยภาพของการบริหารจัดการที่รัฐบาลทำให้แก่ประชาชน

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเมืองเศรษฐกิจขนาดใหญ่และเป็นแหล่งระดมเงินทุนของพื้นที่ภาคเหนือ โดยที่มีปริมาณเงินฝากในธนาคารพาณิชย์มากที่สุด จำนวน 114,230 ล้านบาท (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่)เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ แต่ในขณะที่ภายในจังหวัดเชียงใหม่มีปริมาณเงินฝากที่แตกต่างกันในเขตเมืองและชนบทเนื่องจากความเหลื่อมล้ำกันในรายได้จึงส่งผลให้มีรูปแบบการออมที่แตกต่างกันออกไป โดยในเขตเมืองมีรูปแบบการออมซึ่งได้แก่การออมกับธนาคารพาณิชย์ การออมกับบริษัทประกันชีวิต กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ การลงทุนในสินทรัพย์หรือหลักทรัพย์ทางการเงิน และการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์และสถาบันการเงิน

อื่นๆ เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับในเขตชนบทประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย บางกลุ่มมีรายได้ที่ไม่มั่นคง เช่น อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย เป็นต้น รูปแบบการออมของประชาชนในเขตชนบทจึงเป็นการออมกับธนาคารและสหกรณ์เครดิตยูเนียน การออมกับสมาชิกสหกรณ์สงเคราะห์ การประกันชีวิต และการเล่นแชร์ที่ต้องการจะทราบถึงรูปแบบการออมของประชาชนในเขตชนบท

อำเภอคอยสะเกิดเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นอำเภอที่อยู่ในลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ปัจจุบันอำเภอคอยสะเกิด มีจำนวนประชาชน 62,431 คน อาชีพของประชาชนในเขตอำเภอคอยสะเกิดสามารถแบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 4 กลุ่ม คือ อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้างและอาชีพรับราชการ แต่ในการศึกษารั้งนี้จะไม่ทำการศึกษาอาชีพรับราชการเนื่องจากเป็นอาชีพที่มีรายได้ที่มั่นคง จะมีการศึกษาเพียง 3 กลุ่มอาชีพ ซึ่งแต่ละอาชีพจะมีวัตถุประสงค์และรูปแบบการออมที่แตกต่างกันไป จึงทำให้ประชาชนสามารถที่จะเลือกการออมเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวัน และเพื่อเป็นการวางแผนการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไป

ในการศึกษารั้งนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการออมของประชาชนในเขตชนบท อีกทั้งได้ศึกษาถึงรูปแบบการออมของประชาชนในเขตชนบท เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการออม และสามารถนำไปเป็นแนวทาง ในการสร้างรูปแบบการออมให้ตรงกับความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนนำไปกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาแหล่งในการระดมเงินออมจากประชาชนในเขตชนบท
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของประชาชนในเขตชนบท
- 3) เพื่อประมาณเงินออมของประชาชนในเขตชนบท

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

สามารถนำไปเป็นแนวทางต่อการเลือกการออมประเภทต่างๆของประชาชนและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนนำไปกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ จำกัดขอบเขตการศึกษาทางด้านประชาชน โดยสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตชนบท